

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quàm ineffabile sit perfectorum præmium. Cap. xxvj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

O igitur felix, ac beata sanctorum mors, quam A
 tot ac tanta bona nobilitant! Quis enim somnū non
 amet, ex quo in vitam immortalē erigilet? Quis non
 peregrinationem suscipiat, nō iam vt sanctorum re-
 liquias veneretur, sed vt sanctis sanctus factus affi-
 deat: Quis nō libens se dedat itineri, quo in patriam
 desideratam veniat? Quis non transitum à terra in
 cœlum, ab exilio in regale palatium, à mortalitate ad
 immortalitatem gaudens, exultansq; suscipiat? Quis
 non calicem amarum dispensatione Domini edulca-
 tum gustet? Quis non carcerem exeat, ergastulum
 fugiat, peccandi occasiones relinquat? Quis non in
 curiam regiā triūphator ascendat, in qua eum Angeli
 ob victorias de mūdo, de diabolo, & de carne repor-
 tatas, coronatum, læti, & exultantes excipiant? Quis
 tandem non alacer reuertatur in domum suam, vbi
 eos amplectetur, quos aut ex facie nouit, aut nosse de-
 siderauit, & cum eis semper viuere concupiuit? Hæc
 autem domus patriæ cœlestis est, quam iustis, clauis
 mortis aperit, vbi eos charorum numerus expectat
 (vt verbis Cypriani vtar) patrum, fratrum, filiorum,
 frequens eos, & copiosa turba desiderat, iā de sua im-
 mortalitate secura, & adhuc de eorū, quos diligunt,
 mortalitate sollicita. Omnibus quidem moriēdum,
 & hinc emigrandum est; sed si tu vis, vt perfectus vir
 mori, & ex hoc sæculo securè, & sine timore, & ala-
 criter emigrare, imitare perfectos in vita, vt in morte
 etiam imiteris. Volo te, inquit Bernardus, mortē, etsi
 non effugere, certè vel nō timere. Iustus quippe mor-
 tem, etsi non cauet, tamen non pauet. Denique si
 morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit. Mori-
 tur quidem iustus, sed securè, quippe cuius mors, vt
 præsentis est exitus vitæ, ita introitus melioris. Bona
 mors, si peccato moriaris, vt iustitiæ viuas. Hæc mors
 necesse est, vt præcurrat, vt sequatur illa secura. In hac
 vita, quamdiu durat, compara tibi illam, quæ semper
 durat. Dū viuus in carne, morere mūdo, vt post mor-
 tem carnis Deo viuere incipias. Quid enim si con-
 ciderit mors faccū corporis tui, dum te subinde circū-
 derit lætitia? O quæ beati mortui, qui in Domino mori-
 untur, audientes à spiritu, vt requiescant iam à la-
 boribus suis. Non solum autem, sed & succedit iu-
 cunditas de nouitate, ac de æternitate securitas. Bona
 proinde mors iusti propter requiem, melior propter
 nouitatem, optima propter securitatem. Discamus itaque mori,
 vt bene moriamur, quia nemo bene facit, quod nūquam præstare didicit. Viuamus
 sanctè, vt in perpetuum viuamus. Colamus perfe-
 ctam iustitiam, quæ nos in vita dirigat per semitas
 æquitatis, & in morte defendat ab operariis iniqui-
 tatis, & post mortē in sedes immortalitatis deducat.

Quàm ineffabile sit perfectorum præmium.

CAPVT XXXVI.

POST mortem, iusti in palatium æterni
 Regis non sine gloriosissimo triumpho
 exultantes introeunt, & gloriæ coronam,
 quam suis laboribus obtinuerunt, cum eximia lau-
 de recipiunt. Non est autem propositi nostri san-
 ctorum statum in vita futura, ac immensam iusto-
 rum gloriam, declarare, sed solum pro facultate
 nostra, quantum gloria perfectorum, communium
 iustorum præmium excellat, ex nonnullis sacræ
 Scripturæ testimoniis, & ex quibusdam coniecturis
 colligere. Omnes enim iusti, siue qui in hac vita
 tepidè & imperfectè vixerunt, siue qui viam man-
 datorum, & consiliorum currentes, ad perfectionem
 enolarunt, æternum præmium suis meritis satis im-
 par consequentur. Omnes Deum facie ad faciem vi-

debunt: omnes Deum sui operis denarium posside-
 bunt: omnes eum sine vlla intermissione amabunt;
 omnes sine cessatione laudabunt: omnes ineffabili
 gaudio suo sine peruentur: omnes gloriosis dotibus
 vestientur, & fugata omni tristitia atque miseria, om-
 nis felicitas & lætitia veniet eis. Nullus erit iustus, qui
 non de iucunda societate Angelorum, & sanctorum
 gaudeat; qui nō Beatissimæ Virginis pulchritudinem
 videat: qui non conspectu humanitatis Christi Sal-
 uatoris nostri fruatur; & omnium bonorum posses-
 sione lætetur. Vna erit in cœlo vniuersorū iustorum
 ciuitas, vna cōmunis habitatio, vnus cibus, & potus,
 qui in gustu diuinæ claritatis consistet, vnum indu-
 menti genus, quia omnes gloria & splendore fulge-
 bunt, & vna actio, qua Deum vidēdo tenebūt, tenen-
 do gaudebunt, & gaudendo cum summa exultatione
 laudabūt. Nulla erit ibi tristitia, vt Hugo ait, nulla an-
 gustia, nullus dolor, nullus timor, nullus ibi labor,
 nulla mors, sed perpetua fanitas semper perseverat.
 Nō surgit ibi malitia, nec carnis miseria. Nulla est ibi
 ægritudo, nulla omnino necessitas. Nō est ibi fames,
 non sitis, non frigus, non æstus, non lassitudo ieiunij,
 nec vlla tentatio inimici; non peccandi voluntas, nec
 delinquendi facultas, sed totum lætitia, totum exul-
 tatio possidebit: hominēsque Angelis sociati, sine vl-
 la carnis infirmitate in perpetuum manebunt. Ibi
 erit iucunditas infinita, beatitudo sempiterna. In qua
 qui semper adipiscitur, sēper tenetur. Ibi est requies
 à laboribus, pax ab hostibus, amœnitas de nouitate,
 securitas de æternitate, suauitas atque dulcedo de
 Dei visione. Non ergo dubium, quin omnes præ-
 destinati, futuri sint beati, & omnes pro labore suo
 denarium gloriæ, & beatificæ visionis accipient.

At in receptione huius gloriæ, ac in eius qualita-
 te, magna erit iustorū imperfectorum perfectiorū-
 que diuersitas. Qui enim iusti in hac vita tepidè im-
 perfectèq; vixerunt, prius quam in cœlestes sedes ad-
 mittantur, terribili igne, & longissima duratione, prout
 exiget imperfectionū multitudo, in purgatorio mū-
 dabuntur; qui verò perfectè sanctamq; vitam colue-
 runt, aut momento purgati (si aliquid purgandū ha-
 beant) ab igne secedent, aut si nihil imperfectum de-
 ferant, absq; latione purgantis ignis, in cœlum euo-
 labūt. De illis inquit Paulus: Si cuius opus arserit, de-
 trimentum patietur ipse autem saluus erit: sic tamen
 quasi per ignem. Nam qui opera habuerit imperfe-
 ctionum plena, quæ ignis exurat, combustionem suarum
 miseriarum expectabit, & molestissimum dolo-
 rem sentiet, & tandē bene purgatus, & dirissimè fla-
 gellatus, ad locum salutis transibit. Et Dominus: Est
 cōsentiens aduersario tuo citè dum es in via cum eo;
 ne fortè tradat te aduersarius iudici, & iudex tradat
 te ministro, & in carcerem mittaris. Amen dico tibi,
 non exies inde, donec reddas nouissimum quadran-
 tem. Aduersarium nostrum vocat conscientiam nos-
 tram, eo quod semper de malis nos redarguat, ac re-
 prehendat, & pacem cum peccantibus habere nolit.
 Huic aduersus imperfectiones, & tepiditates nostras
 latranti, obediendum est, nam si nos in carcerem tru-
 serit, vbi peccata purgātur, non exiemus inde, quous-
 que sine vlla remissione, minima etiam non rectè fa-
 cta soluerimus: De perfectis autem idem Paulus ait:
 Si cuius opus manserit, quod super a diffcauit, merce-
 dē accipiet. Id est, si alicuius opus tale fuerit, vt nihil
 habeat, quod ignis absumat, statim sine vlla mora
 præmiū æternæ vitæ recipiet. Dominus quoq; istum
 blandissima voce cōpellat, dicens: Euge serue bone, &
 fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te
 cōstituiam, intra in gaudiū Domini tui. Felicius est è
 lecto in cœlum euolare, quàm è lecto in ignem de-

Hug. lib.
1. de Ani-
ma. c. 17.

Cyprian.
ser. de im-
mortalitate.

Ber. ep. 11.
Sap. 4.

Apo. 14.

1. Cor. 3.

Matt. 5.

1. Cor. 3.

Matt. 25.

mergi,

Bern. ser. de obitu Humberti ad finem.

Gregor. 4. dialo. c. 25.

Luc. 17.

Philip. 1.

2. Cor. 5.

2. Cor. 9.

Rom. 2. 2. Cor. 5.

Luc. 19.

Greg. 4. mor. c. 42.

mergi, & ex igne in caelum percutit. Ergo prudentissimum est a leuioribus peccatis, & imperfectionibus abstinere, & viam perfectionis attingere. Illa enim peccata, licet sint leuia, ignis vehemens castigabit, & vorax flamma deterget. Quare sapienter Bernardus ait: Volat irrevocabile tempus, & dum creditis vos cauere poenam istam minimam, incurritis ampliolem. Illud enim scitote, quia post hanc vitam in purgabilibus locis multipliciter, quae fuerint hic neglecta, reddentur vsq; ad nouissimam quadrantem. Scio ego, quia durum est homini, dissoluto apprehendere disciplinam, verbo silo silentium pati, vagari solito stabilem permanere; sed durius & multo durius erit futuras illas molestias tolerare. At istam vitam perfectam, & leuia peccata, ac imperfectiones cauente, statim amplissima gloria suscipiet. Quod Gregorius palam attestatur, in hunc modum scribens: Luce clarius constat, quia perfectorum animae, mox ut huius carnis claustra exeunt, in caelestis regni sedibus recipiuntur: quod & ipsa per se veritas attestatur, dicens: Vbi cumque fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilae. Quia vbi ipse Redemptor noster est corpore, illuc proculdubio colliguntur iustorum animae. Et Paulus: Cupio dissolui, & esse cum Christo. Qui ergo Christum in caelo esse non dubitat, nec Pauli animam esse in caelo negat. Qui etiam de dissolutione sui corporis, atq; de inhabitatione caelestis patrie dicit: Scimus, quonia si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur, quod adificationem habemus ex Deo, domum non manufactam, sed aeternam in caelis. Hoc itaque primum sit gloriae iustorum imperfectorum, perfectorumq; discrimen, quod illi tamquam metalla terrae mista, & tamquam aera rubigine sordentia prius terribili igne purgantur, quam in Regis regum thesauros recondantur, & loca animarum sanctarum occurrent; hi vero tamquam aurum purissimum, & quasi argentum purgatum, & nulla terrena contagione sordidum, sine vlla mora in caelestes mansiones ascendunt, & coetibus Angelorum se inferunt.

Aletum vero discrimen est, quod iusti imperfecti minorem gloriam, at perfecti maiorem gloriam accipiunt. Nam qui parce seminat, parce & metet; & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Et licet illud parcum, aut tenue, quod imperfecti ex semine a se iacto, id est, ex vita iusta, sed imperfecta merent, supra modum in sublimitate omnes mundi diuitias, ac voluptates, ac omnem saeculi dignitatem, & gloriam superet, faciente hoc Deo, ut modicum seminis granum in tanta maiestate ac gloriam assurgat; tamen si cum eo, quod perfecti in benedictionibus merent, conferatur, fructus est modicus, & exiguus. Dominus etiam redditurus est vnicuique secundum opera sua. Et omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat vnusquisque propria corporis prout gessit, siue bonum, siue malum. Quare qui magna bona gessit, magnis bonis ditabitur, & qui pauca gessit, minora recipiet. Quod & illa parabola hominis nobilis abeuntis in regionem longinquam, accipere sibi regnum, manifeste designat. Is enim seruo, qui decem minis acceptis, aliis decem acquisierat, dixit: Euge bone serue, eris potestate habes super decem ciuitates. Alteri vero, qui minis quinque, alias quinque lucratus fuerat, dixit: Et tu esto super quinque ciuitates. Hac parabola innuens pro maiori, aut minori merito, maiorem, aut minorem futuram esse gloriae ac dignitatis mensuram. Idque, sancti Ecclesiae doctores aperitissime docent. Gregorius enim ait: Quia in hac vita nobis est discretio operum, erit in illa proculdubio discretio dignitatum, ut quo hic alius alium merito superat, illis alius alium retributione

A transcendat. Vnde in Euangelio veritas dicitur: in domo patris mei mansiones multae sunt. Sed in eisdem multis mansionibus erit in aliquo ipsa retributionum diuersitas concors: quia tanta vis amoris in illa pace nos sociat, ut quod in se quisque non acceperit, hoc se accepisse in alio exulset. Bernardus autem sic scribit, Prudenter dilectissimi, & vtiliter elegistis propter verba laborum eius custodire vias duras: illic seminantes, vbi nec minima quidem portio vestri seminis valeat deperire. Sane; qui parce seminat, non quidem non metet, sed parce metet. Nepe qui metit, mercedem accipit, & scimus quis promissit, ne eum quidem qui pro nomine suo calicem aquae frigidae dederit sitiēti, mercede propria cariturum. Numquid tamen in qua mensura mensus fuerit, sibi quoque remeteretur: aut in retributione aequabitur ei, qui non aquam porrigens sed sanguinem fundens, propinatum sibi biberit calicem Saluatoris? Ac si dicat, non aequabitur. Augustinus breuius ait: Quia dispar est gloria singulorum, sed communis est laetitia omnium. Subiciamus saltem alium, nempe beatissimum patrem Ephraem, haec dicentem. Ibi omnis principatus, ac potestatis merces reposita est, locutusque paratus pontificibus, diaconibus, lectoribus, regibus, principibus, ac ducibus, militibus, diuitibus, atq; pauperibus, solitariis, virginibus, coniugatis, seruis, liberis, viduis; omnibus, inquam, his ibi reposita sunt praemia, fructus, & actiones, & quod quisque istuc, praemiserit, sicut scriptum est: Quia in manu eius & nos & sermones nostri. Et rursus apud Apostolum: Quia vnus cuiusque opus manifestum erit. Et alibi dicit: Quod enim seminauerit homo, hoc & metet. Paulus autem infra idem Pater ait: Quae & similia fratres mei, facietes, praemittamus singuli istud pro posse, vnus quidem vnum praecceptum, alter autem duo; vnus quinque, alter decem; alius vero triginta, alius sexaginta, alius autem centum. Deus autem miserationum, cui vel duo sola minuta viduae accepta fuerunt, suscipit a famulo suo, & multa, & pauca, & omnia retribuit singulis pro ratione laboris; utque certaminis, sicut scriptum est: Quoniam vnusquisque propriam mercedem accipiet, secundum proprium laborem. Quomodo ergo qui ad forum gratia mercadi accedit, si parum pecuniae offerat, parum mercabitur, & si plurimam pecuniam tribuat, plurimarum mercium Dominus efficietur; ita imperfecti, qui exile satis pretium meritorum secum in forum beatitudinis ferunt, minori gloria ditabuntur; perfecti vero, qui ingentes secum bonorum operum diuitias reportant, ingentem etiam gloriam consequentur. Nam bona opera, & pro Christo suscepti labores pecuniae sunt, quibus iusti in terra viuuntium, domum, cibos, & potum, vestesque; gloriosas, quibus operiantur, coemunt. Et ne sit iniusta retributio, nec imperfectus pro minimis & tepidis laboribus perfectorum mercedem acquireret, nec perfectus pro magnis, ac feruentissimis obsequiis praemium tantum imperfectorum accipiet.

At quanta est gloriae imperfectorum perfectorumque diuersitas? Certè eam ad amissum explicare non possumus. Nemo enim nostrum hactenus ascendit in caelum, ut possit, quae ibi geruntur tanta certitudine declarare. Nec si ascendisset, lingua carnis, aut calamo corruptibili gloriam incomprehensibilem, & diuitias ineffabiles exprimere valuisset. Sed Paulus maximam, & penè infinitam esse gloriae iustorum imperfectorum & perfectorum distantiam satis aperte indicat: dum ait, Alia claritas solis, alia claritas lunae, & alia claritas stellarum: stella enim differt a stella in claritate: sic & resurrectio mortuorum. Considera mihi quantum mediocres stellae, minimas stellas excellat; quantum maiores stellae, mediocres claritate superet;

Ioann. 14.

Bern. ser. 9. in Esai. Qui habitant.

Matt. 10.

Aug. lib. med. c. 25.

Ephr. de locis beatiss.

Sap. 7. 1. Cor. 3. Galat. 6.

Matth. 12.

Rom. 2.

2. Cor. 5.

1. 2. Cor. 15.

quantum

quantum luna maioribus stellis clarior sit; quantum sol sit luna lucidior; & videbis quosdam beatorum, scilicet viros sanctissimos, vt pulcherrimos soles aliis minoribus sanctis gloria & maiestate præponi: & hos minores sanctos, vt lunas splendidas, proficientes excellere; & istos proficientes, vt stellis lucidissimas iustos imperfectos, qui minimis astris comparandi sunt, charitate superare. Nec ab ista gradatione longè abest Ambrosius, qui in eundem Pauli locum scribens, ait: Sicut sol, & luna, & stella, cum sint vnus quidem naturæ diuersæ tamen claritatis sunt: ita & homines, cum sint vnus generis, meritò tamen dissimiles erunt in gloria. Vt claritati solis illorù dignitas ex æquetur, qui ceteris numerum habet: qui vt perfecti essent, primi gradus æmuli fuerunt, de quibus dictum est: Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris illorù. Lunari autem claritati hic comparandi sunt, qui sexagesimum numerum bonis operibus mercati sunt, vt secundi gradus meritum haberent. Stellis autem clarioribus eorum merita comparanda sunt, qui tricesimum numerum tertij gradus dignitatem iustis laboribus quaesierunt. Sequentibus verò stellis, quæ inter claras & obscuriores mediæ sunt, peccatores homines coaptandi sunt, qui de tribus nullius gradus ad ipsi honorem voluerunt. Magna quidè est solis, & stellæ in claritate distantia, sed nullo modo conferenda cum ea, quæ inter gloriam perfectorum & imperfectorum interiacet, quorum illi se splendidissimos soles sanctè viuendo fecerunt, isti verò tepidam vitam ducendo velut minimæ stellæ restiterunt. Verù quidè est, vt ex Augustino Thomas Aquinas annotauit, omnes beatos tam maiores quam minores cum Angelis vnã republicam, vnã ciuitatem, ac (vt ita dicamus) vnũ mysticum Christi corpus efficere, quod iam non in terra militat, sed in cælo coronatum triumphat. Sed est inter illos idem, quod in partibus eiusdem corporis solet esse discriminè. Sicut enim partium corporis quædam sunt infirmæ, vt pedes, femora, inguina, venter; quædam supræ, vt pectus, brachia, manus, collum, facies, vertex: & illæ quidè infirmiores sunt, & minùs aspectu decoræ; quare, vt inquit Paulus, illis abundantiorẽ honorã circumdamus, id est, vestibus, & operimentis contegimus: hæ verò fortiores sunt, & pulchriores, quarum forma nullo operimento indigeat, quia per se satis nobilis sit atque decorata. Ita beatorum quidam, illi scilicet, qui in hac vita imperfecti, & tepidi fuerunt, minùs habet gloriæ, & pulchritudinis, quos cum membris Christi infirmis computamus: alij verò, qui perfectè vixerunt, & gnauius militarunt, gloriores sunt, & pulchriores, quos membra Christi superiora, & capiti proximiora decernimus. Perfecti cælum ingrediuntur vt duces, qui in bello fortiter decertantes, & hostes animosè fundentes non minùs feliciter quam gloriosè triumphant. Imperfecti verò cælum ingrediuntur vt milites, qui ad vmbra fortiorum tandem vice-runt, & à vulneribus acceptis per sanguinem Christi sanati sunt. Illi sedent vt principes, quibus altior locus, illustrior sedes, & splendidiore nobilitatis insignia destinata sunt. Hi vt ciues, quos Rex etiam diligit; & in communi illo, & felicissimo suo regni conuentu libenter honorat. Illi tandem gaudebunt, vt iudices qui iuxta Domini promissionem, aut ex eo quòd omnia pro eodè reliquerunt, alios homines iudicabunt, aut quia illis affectus relinquendi nos defuit, sua vita, & operum ostensione iniquos pro terrenis rebus mandata transgredientes damnabunt: Hi verò gaudebunt, vt iam iudicati, qui purgatis in loco pœnarum imperfectionibus suis, sententiam liberationis acceperunt, & in habitationem aulæ regis ad-

missi sunt. Vide quanta sit differentia inter solem, & stellam: inter caput, & pedem: inter ducem, & militem: inter principem & ciuẽ: ac tandem inter iudicem, & eum qui indicatus est, quia tanta est, & certè multo maior inter virum sanctitate conspicuum, & hominẽ post multa peccata & imperfectiones communi gratia saluatum, quem Dominus in suam domum excepit, sed ad magnitudinem gloriæ perfectorù non admittit.

Aliud tandem est, ex quo præstantiam gloriæ perfectorum, supra gloriam imperfectorum colligere liceat. Quod scilicet viri perfecti, aut non segniter proficientes, ad Angelorum ordines assumuntur, imperfecti verò infra Angelos omnes in gloria requiescunt. Perfecti enim, & proficientes, quia vitam spirituum cœlestium imitari sunt, meritò eorum sedes obtinẽt, & parẽm cum illis gloriam accipiunt. Ita scilicet, vt quidam eorum cum Angelis, quidam cum Archangelis, alij cum principibus, vel virtutibus, alij cum potestatibus; aut Dominationibus, alij cum Thronis, aut Cherubinis, imò & alij cum ipsis supremis seraphinis sedem, & gloriam debitam tantè sedi possideant. Imperfecti verò, quia vitam humanam, & rebus, atque affectibus huius mundi distracta gesserunt, iure optimo infra Angelos collocantur & locum suis laboribus accommodatum occupant. Perfecto minimus Angelorum, vt Thomæ, & aliis Theologis placuit, iuxta perfectionem suæ naturæ, perfectionem gratiæ, & auxilia ad Dei amorem, & alia merita habita in morula suæ viæ, antequam beatitudinem assequeretur, obtinuit. Natura autem cuiusque Angeli etiã minimi, sublimis admodum, & perfecta est, vnde & gratia eius, ac merita eius valde sublimia fuerunt atque perfecta. Gloria ergo huius Angeli excellentissima est, quam non homo segnis, & tepidus, paucis & imperfectis operibus assequi poterit. Erunt quidem omnes beati sicut Angeli Dei, & erunt æquales Angelis in hoc, quòd non ducent vxores, nec vitam corruptionis obnoxiam, aut necessitati rerum corporalium subiectam transigent: quippe qui instar Angelorum immortales & incorruptibiles erunt: quod attinet ad gloriam, & beatitudinem, non omnes homines beati æquale cum Angelis præmium participabunt, sed innumerabiles hominum beatorum non solum paruulorum, sed etiã aduulorum, infra vniuersos Angelorum choros permanebunt. Nam quemadmodum in curia regia sunt quædam domicilia amplissima principibus, & ducibus & Episcopis, & aliis viris illustrissimis destinata; alia verò minora cõmunibus ministris addicta, in quibus satis liberaliter hospitetur: quòd si princeps, aut dux, aut Episcopus alterius regni curiam intret, in domo alicuius principis, aut ducis hospitium habet; si autem homo communis, & priuatus adueniat, non in domum viri illustrissimi, sed in domum alicuius famuli minoris, de aula regis excipitur: Ita in curia cœlesti domicilia principum, id est, omnium spirituum bonorù, & domicilia famulorù minoris splendoris infra omnes Angelos reperiuntur. Illa perfecti, & non cõmunes serui Dei, ex Ecclesia militante ascendentes occupant, tãquam viri nobiles & primarij, ista iusti imperfecti bene in igne purgatorio loti, atque purgati, tamquam famuli communes frequentant. Has autem mansiones beatorum, fortè locus etiam aut situs corporalis distinguit, ita vt nobiliores Christo ascendenti super omnes cœlos proximent, & cõmuniores ab eo magis distent: ac sine dubio maior eas beatitudo & abundantior gloria secernit. Vnde beatus Ephrem ait: Saluator noster mansiones multas Patris vocat, mensuras intelligentiæ eorum, qui in regione illa cõmorantur: dico autem discrimina, ac differentias, qui bus mente & intelligentia gloriam participant; non

Ambr. in
1. ad Cor.
c. 15.

Matth. 13.

Aug. 12.
de ciuit. c.
1. de Tho.
2. p. 9. 108
art. 8.

1. Cor. 12.

Tho. 1. p.
9. 62. ar.
6. Alij in
Magist. 5.
sent. d. 2.

Mar. 12.

Luc. 20.

Ephr. de
locis bea-
tæ.

enim

enim locorum diuersitatem, sed charismatum ordinem mansiones multas appellauit. Quemadmodum enim vnusquisque pro puritate & capacitate visuæ potestatis sensibilib. radiis solaribus fruatur: Et quæ admodum vnica lucerna in vna domo lucente, aliter atque aliter luminis splendor diffunditur, licet etiam per multas lucernas non fuerit diuisus: ad eundem modum in futuro sæculo iusti omnes indiuisibiliter habitabunt vnus gaudij participes. Cæterum pro sua ipsius mensura, ac capacitate, ab vno sole intelligi splendorem suum quilibet accipiet, & pro dignitate, gaudio & exultatione perfruetur, tamquam ab vno aere, & loco, ac cathedra, & contemplatione atque forma. Cum hæc ita sint, viri perfecti in mansionibus beatorum spirituum recipiuntur, quia æquali cum eis gloria cumulabuntur; & qui se in hoc mundo amplius, aut actus, aut effectus deiecerunt, iuxta verbum Saluatoris, altius & sublimius in locum spirituum sublimiorum ascendent, imperfecti autem in mansionibus, quæ sunt infra omnes Angelos, habitabunt, quia gloriam minorem ea, quam Angeli habent, in sua vitæ præmijs obtinebunt.

Sic ergo nos pie cogitamus cœlestem illam patriam: quam suspiramus, esse dispositam, vt in eminentissimo loco & planè regio, super omnes cœlos Christus caput nostrum, & princeps assideat: iuxta illud, quod in Paulo legimus: Qui ascendit super omnes cœlos, vt impletet omnia. Quam eminentiam, vel per se locus ille cœlestis habuit in Oriente positus, & Christo principi ab æterno destinatus, & ab initio mundi præparatus, vel ab ipso Christo ibi sedente, & ex illo loco regnante percepit. Sicut enim caput mense est, vbi paterfamilias recumbit, & caput scholæ, vbi magister docet, ita eminentissimus cœli locus est, vbi Christus homo Angelorum, & hominum caput requiescit. Post Christum & super omnes angelicas hierarchias Maria vera mundi regina & cœlitum Imperatrix domicilium dignissimum habet, secundum illud quod Ecclesia canit de ea: Exaltata est sancta Dei genitrix super choros Angelorum ad cœlestia regna. Quemadmodum enim Rex Salomon ædificata domo sua, statim filiam Pharaonis, quam vxorẽ duxerat & impensè diligebat, palatium extruxit; ita pacificus Rex Christus, Mariæ matri, & sponsæ, & omnium terrestrium, cœlestiumque Reginæ domum in cœlis dignissimam fabricat, quæ mansiones etiam Seraphinorum excelleret, in qua illa communis omnium Mater, & Regina misericors, felix, ac beata commaneret. Infra hunc Deiparæ locum tres Angelicæ hierarchiæ nouem ordinibus distincte consistunt, quibus Dominus Patriarchas, & Prophetas: Apostolos, & Martyres: Pontifices, & Doctores: Confessores, & Virgines: atque omnes sanctos, & sanctas, & vno nomine vniuersos, qui in terra vitæ perfecti, aut saltem ad perfectionem tendentem egerunt, intexit. Ita scilicet, vt quidam inter ipsos Seraphinos, aut Cherubinos sedeant, alij inter Thronos, aut Dominaciones sedere habeant, alij inter Potestates, aut Virtutes quiescant: atque alij inter Principatus, aut inter Archangelos, aut inter Angelos, pro meritum qualitate loci obtineant. Qui autem cum quibus sedeant, Gregorius longioribus verbis exposuit, dicens: Distinctæ namque conuersationes hominum, singulorum agminum ordinibus congruunt, vt in eorum sortem per conuersationis similitudinem deputentur. Nam sunt plerique qui parua capiunt, sed tamen hæc eadè parua pie annunciare fratribus non desistunt. Isti itaque in Angelorum numerum currunt. Et sunt nonnulli, qui diuinæ largitatis munere relecti, secretorum cœlestium summa & capere prævalent, & nunciare. Quo ergo isti,

A nisi inter Archangelorum numerum deputantur? Et sunt alij, qui mira faciunt, signa valenter operantur. Quod ergo isti, nisi ad supernarum Virtutum sortem, & numerum congruunt? Et sunt nonnulli qui etiam de obsessis corporibus malignos spiritus fugant, eoque virtute orationis, & vi acceptæ potestatis eiciunt. Quod itaque isti meritum suum, nisi inter potestatum cœlestium numerum sortiuntur? Et sunt nonnulli, qui acceptis virtutibus etiam electorum hominum merita transcendunt, cumque & bonis meliores sunt, electis quoque fratribus principantur. Quod ergo isti sortem suam, nisi inter Principatum numeros accipiunt? Et sunt nonnulli, qui sic in semetipsis cunctis vitis, omnibusque desiderijs nominantur, vt ipso iure munditiæ Dij inter homines vocentur. Vnde & ad Moysen dicitur: Ecce constitui te Deum Pharaonis. Quod ergo isti, nisi inter numeros Dominationum currunt? Et sunt nonnulli qui dum sibi metipsis vigilanti cura dominantur, dumque se sollicita intentione discutiunt, diuino timori semper inhærentes, hoc in munere virtutis accipiunt, vt iudicare rectè & alios possint. Quorum profectò mentibus, dum diuina contemplatio præsto est, in his velut in throno suo Dominus præsidens, aliorum facta examinat, & cuncta mirabiliter de sua sede dispensat. Quid ergo isti Throni sui conditoris sunt: vel quod, nisi ad supernarum sedium muneros ascribuntur? Per quos, dum sancta Ecclesia regitur, plerumque de quibusdã suis infirmis actibus etiã electi iudicantur. Et sunt nonnulli, qui tanta Dei ac proximi dilectione pleni sunt, vt Cherubin iure nominentur. Quia enim Cherubin plenitudo scientiæ dicitur, & Paulo dicente didicimus, quia plenitudo legis est charitas: omnes qui Dei & proximi charitate ceteris amplius pleni sunt, meritum suorum sortem inter Cherubin numeros, perceperunt. Et sunt nonnulli qui supernæ contemplationis facibus accensis, in solo conditoris sui desiderio anhelant: nihil iam in hoc mundo cupiunt, solo æternitatis amore pascuntur, terrena queque abiiciunt, cuncta temporalia mente transcendunt, amant, & ardēt, atque in ipso suo ardore requiescant; amando ardent, loquendo, & alios ascendunt, & quos verbo tangunt, ardere protinus in Dei amore faciunt. Quid ergo istos, nisi Seraphim dixerim, quorum cor in ignem conuersum, lucet, & vrit; quia & mentium oculos ac superna illuminant, & eos compungendos, in fletibus vitiorum rubiginè purgant? Qui ergo ita ad amorem sui conditoris inflammati sunt, quod nisi inter Seraphim numerum, sortem suæ vocationis acceperunt? Hæc omnia Gregorius, quæ consultò retulimus, vt ea intelligamus. Quia enim dignior in cœlo mansio, & gloriæ mensura, vt Thomas ait, pro magnitudine charitatis danda est; ista omnia, quæ Gregorius refert, ad charitatem sunt reuocanda. Sic nimirum vt qui charitatem Angelorum ordini congruentem habuerit, qua minor cognouerit, atque nunciauerit, inter Angelos se deat. Et qui charitatem Archangelorum ordini aptam consequutus fuerit, qua maiora calluerit, & verbo aut exemplo docuerit, cum Archangelis resideat. At eodem modo ceteri charitatis funiculo, non gratiarum datis datarum exercitatione metiendi sunt, vt ad spirituum beatorum mansiones perueniant. Vnde sicut omnium Angelorum charitas adhuc in statu mariti ipsorum magna, & perfecta fuit, ita oportet, vt qui æqualem cum eis gloriam accepturi sunt, infantiam Christianæ iustitiæ, & puerilitatem charitatis excendant, & ad aliquam perfectionem iustitiæ, & charitatis, vt cum Angelis deputentur, ascendant. Quid enim conducet, aut magna, aut parua prædicent, si miracula, & prodigia faciãt, si alii imperent, si tamè

Ephes. 4.

3. Reg. 7.

Greg. 88. 34. in Euang.

Exod. 7.

Rom. 13.

D. Tho. in addit. 9. 99. art. 3.

vitam humi repentem, & mentem in rebus terrenis harentem, & charitatem nimis exilem, & vix eos in aliqua Dei gratia conferuantem habuerint?

Psal. 112.

Post nouem igitur Angelorum ordines, quibus (vt diximus) omnes perfecti texti sunt, vt, quemadmodum scriptum est in Psalmo, Collocet eos Dominus cum Principibus, cum Principibus populi sui, decimus erit beatorum ordo, in quo omnes paruuli cum baptismo decedentes, & omnes iusti, qui vitam hic tepidam, & segnem duxerunt, & tandē in gratia decesserunt, suo ordine requiescent. Nam meliores ad infimum Angelorum chorum propius accedent, infirmiores verò ab Angelis longiori intervallo distabunt. Quod, vt nunc alios omittam, bona uentura magnus Ecclesia Doctor apertè palamque testatur. Ait enim, infra nouem ordines Angelorum addetur ordo decimus ex his, qui in vita ista non peruenerunt ad tantam meritorum excellentiam, vt exaltentur ad ordines angelorum, sed meritis Christi saluati decimū tenent gradum. Putatque hoc, in illa parabola mulieris habentis drachmas decem, quæ vnā perdidit, & tandem post multum laborem inuenit, fuisse signatū, atque in miraculo solis descendentis tempore Ezechie per decem lineas, fuisse in figura predictum. Sic enim Christus verus iustitiæ sol, ad querendam decimam drachmam, id est, humanum genus, relictis nouem Angelorum ordinibus, de cælo descendit, & in volubilitate huius vitæ vsque ad assumptionem iustitiæ, post omnes Angelos naturæ humanæ se deiecit. Quæ cum per charitatem perfectam Angelicam, quo ad gratiæ mensuram fecit, cum Angelis collocat, cum verò ipsa per hominum negligentiam in sordibus hæret, si demum ad salutem veniat, infra ordines Angelorum constituit. Ex his manifestè conspicitur, quæ sit inter gloriam virorum perfectorum, & hominum imperfectorum distantia. Nam si Angeli sunt penè innumerabiles, quia millia millium ministrabant ei: & decies millies centena millia assistebant ei. Et si omnes isti, si Thomæ satis verosimiliter loquenti credendū est, sunt gratia & gloria inæquales, ita vt sicut in numeris vnus est alio maior, ita in Angelis vnus sit alio semper gloria superior. Quantò maior erit gloria eorum beatorum, qui inter Angelos, aut inter Archangelos, aut inter alios superiores ordines sedēt, beatitudine eorum iustorum, qui infra omnes Angelos suum domicilium habēt? Hoc nec lingua eloqui, nec summa comprehendere, nec mēs valere cogitare.

Bona u. in 2. d. 9. g. 7.

Luc. 15.

4. Reg. 26.

Danie. 7.

D. Tho. 1. p. 2. 50. ar. 4.

Si ergo desiderium rerum cælestium debet esse maius eo quod in rebus terrenis collocamus, cur salutem eos, qui statū perfectionis profitemur, non audē, & diligenter ad perfectionem curremus? Cur saculares homines numquam augmento diuitiarum & honorum fatiantur, & nos augmentum gloriæ, & veras diuitias, verasque dignitates fastidimus, & in infimo loco sessuros esse sustinemus? Et illi quidem falsa bona quarunt, & quæ velint nolint amissuri sunt, magna sollicitudine conquirunt; cur nos vera bona, & semper duratura nō augere, & promouere curamus, quorum possessione felicissimi futuri sumus? Quare nos in hac vita infimus locus contristat, & in cælo infima sedes delectat, cum potius hic postremus locus eligendus esset, vt ibi superior sorte nobis obringeret? An quia hic primas sedes appetere superbia est, & in cælesti patria supremum locū procurare feruor est, & magnæ mentis indicium? Sed si hoc nos mouet, cur ex professo virtutem auersamur, & ambiciosi, ac superbi haberi volumus, virtū virtuti præferentes, & dignitatem terræ cælesti dignitate factio ipso maiorem existimantes? Pudeat nos præmiū sanctis & perfectis præparatum contemnere, quod

A profectō vitæ nostræ segnitie despiciamus, dum illi utilitates huius mundi anteponimus, & vitæ futuræ bona amittimus, dum plus æ quo huius vitæ bonis inhæremus. Et ego quidem, Dominus vnus sum ex tepidis & imperfectis hominibus, qui singulis diebus tibi, vt par est, seruire propono, & numquam incipio; & quia semper peccata peccatis accumulō, & imperfectionibus imperfectiones adiicio, minime sū quietus, sed perpetuò earū memoria & recordatione discrucior. At misericordia tua, Deus meus, hæc spes reposita est in sinu meo, quod paruulus inter paruulos requietionis locum obtinebo. Scio enim, quia nō solis sanctis, sed peccatoribus etiam conuersis æterna cælorum habitatio à te parata est. Et lego, quia paruus & magnus ibi sunt, & seruus liber à Domino suo. Ibi paruus, licet non in loco magnorum, tamē in eadem domo cum magnis, te donante, victurus sum, vbi iam liber ab omni seruitute peccati, nulla inuidia magnorum tangar, & nullo liore consumar. Quia in illa tantæ beatitudinis regione, vt ait Prosper seruus tuus, nec maioris meriti sibi aliquid quicquæ arrogabit, quia arrogantia ibi nulla erit; nec superiori inferior inuidebit, quia ibi inuidus nullus esse poterit. Placeat tibi Domine, vt secundum fidem meam fiat mihi, & secundum spem, quam de tua bonitate concepi, mihi tandem eueniat; nam licet minimus sim regni cælorum, sine dubio magnus ero, & omnem à mortalibus comprehensibilem magnitudinem superabo.

Iob. 3.

Prosp. lib. 1. de vita cont. c. 4.

Quam incunda sit perfectorum memoria.

CAPVT XXXVII.

C **P**ERFECTOS viros in cælesti patria receptos & apud Dominum exultantes, fideles de sua memoria non delect, nec terrogenæ obliuiscuntur, sed eorum honorificè recordantur. Quos enim sanctè & perfectè vixisse comperiunt, aut statutis temporibus, aut quoties memoria ipsorum incidit, non sine laude & admiratione concelebrant. Idque Salomon Deo inspirante cognouit, dum inter suas sententias hanc etiā scripsit: Memoria iusti cum laudibus, & nomen impiorum putrefcet. Cuius sensui non tantum summa veritatis loquentis auctoritas, sed ipsa quoque quotidiana experientia testimonium præber. Sæpè namque vidimus reges, & principes, & nobiles in sepulchris marmoreis putrescentes, & penitus ab hominum recordatione relictos; pauperculos verò Christo perfectè obsequentes, & post mortem in infimo loco sepultos ab vniuersis hominibus honoratos. Illorum memoriam nec marmora, nec alabastrites, nec columnæ, nec ædificia, nec tituli superbi conferuant: istorum verò felicem recordationem sola virtus, operibus sanctæ conuersationis exulta, sustentat. Illorum nomina, & titulos, ac dignitates homines nesciunt, & opera ignorant; istorum verò & nomina cum magna veneratione audiunt, & sanctissimas actiones admitantur. Imò, vt Beda ait, & in hac vita boni bonos, siue viuentes, siue defunctos, laudibus efferunt, impiorum autem, & actus detestantur, & nomen. Omnes quidem homines instigantē natura, & desiderio immortalitatis deposcente, cupiunt sui memoriam posteris derelinquere, & curant si non possunt in seipsis, at in filiis, & in operibus se immortales facere, & perpetuò in aliorum recordatione permanere. Hoc autem immortalitatis desiderium, ad quos labores miseris mortales non adigit, ad quas curas, & fatigationes non im-

Prou. 10.

Beda in prouer. c. 90.

pellit?